

Reactie op de Internetconsultatie Archiefregeling

Algemeen:

De nieuwe Archiefwet heeft onder andere tot doel om beter aan te sluiten op de digitale ontwikkelingen. Het verbaast dan ook dat de nadruk in deze regeling ligt op analoge documenten en depots voor analoge archieven.

M.b.t. de digitale documenten beperkt de regeling zich tot het stellen van eisen t.a.v. tot metadata, encryptie, conversie, vervanging en migratie

- Een bewaarstrategie wordt niet als eis gesteld.
- De regeling stelt geen eisen specifiek aan een digitale bewaaromgeving als e-Depot (ook niet het OAIS-model). Dit wordt wel verplicht vanuit het archiefbesluit artikel 2.5.b. Men rept in deze regeling wel over algemene eisen aan depots en plusdepots die toegespitst zijn op papieren archieven. Breidt Hoofdstuk 5 daarom uit met een aparte paragraaf waarin de eisen aan een e-Depot (of digitaal depot) worden gesteld. Daarbij zou bijv. ook als eis opgenomen kunnen worden dat het e-depot gecertificeerd moet worden.
- Waarom omzeilt men ook in de archiefregeling het woord 'e-Depot'?
- Er wordt gesproken over migratieplan en dat lijkt dat er t.a.v. conversie eigenlijk geen duidelijke regelgeving nodig is. Klopt dit wel? Ook t.a.v. conversie zul je een plan nodig hebben en moeten vastleggen op welke wijze de conversie is uitgevoerd. Conversies worden uitgevoerd op overgebrachte, nog niet-overgebrachte archieven en op (langere) termijn vernietigbare archieven.
- Stel eisen m.b.t. de continuïteit van de opslag en beschikbaarheid van digitale informatie. Stel hierbij o.a. een (data)escrow verplicht en een exit strategie die er op gericht is dat gegevens nooit door leveranciers gegijzeld kunnen worden en bij faillissementen ook beschikbaar blijven.
- Er worden weinig eisen gesteld aan conversie, waarbij conversie wordt aangeduid als verandering van bestandsformaat. Echter als ik bijv. een Excel document omzet naar het bestandsformaat pdf/a (conversie dus) dan kan er veel informatie (formules, celverwijzingen, macro's etc.) verloren gaan. Conversie heeft hier dus een behoorlijke impact en verdient dus een conversieplan en een verslaglegging (verklaring?)

Specifiek per artikel:

Artikel 1.1. begripsbepalingen:

- Depot wordt als fysiek depot aangeduid. Het suggereert dat het alleen voor opslag van analoge documenten is. Ook verderop in de regeling gaan de eisen die aan een depot worden gesteld alleen maar over gebouwen. Depot zou echter ook moeten slaan op een digitale opslaglocatie voor documenten. Voor niet-overgebrachte informatie zijn dat procesapplicaties en voor overgeplaatste en overgebrachte informatie zijn dat e-depot. Aan beiden kunnen (en moeten) ook eisen worden gesteld. Die eisen staan nu onvoldoende vermeld. Zo zouden er aan procesapplicaties eisen t.a.v. vernietiging moeten worden gesteld. Daarmee worden leveranciers gedwongen om hun software te

voorzien van de mogelijkheid om informatie te kunnen verwijderen. Niet alleen de documenten, maar ook de metagegevens.

- Plusdepot: deze term is verwarrend en gaat opnieuw alleen over analoge opslag. Oorspronkelijk was de gedachte om alles een depot te noemen, zowel voor analoge als voor digitale documenten en zowel als vervanger voor de huidige termen archiefruimte en archiefbewaarplaats. Voorstel is om het allemaal depot te noemen, maar afhankelijk van de opgeslagen documenten (overgebracht, digitaal / analoog, langdurig te bewaren aparte eisen te stellen aan het depot)

Artikel 2.6.1: Er wordt verwezen naar de niet vrij toegankelijke NEN-ISO norm. Inmiddels hebben we ook de MDTO als norm beschikbaar. Het voorstel is om die minimaal verplicht te stellen voor (langdurig) te bewaren documenten.

Artikel 2.9. Duurzame bestandsformaten: Er staat hier dat het document zo vroeg mogelijk in een duurzaam bestandsformaat moet worden opgeslagen. Er wordt niet vermeld wanneer een bestandsformaat duurzaam wordt geacht. In tegenstelling tot de analoge documenten, waaraan allerlei NEN normen moet worden voldaan. Wellicht kan de lijst van voorkeursformaten van het nationaal archief hier gewoon verplicht worden gesteld.

Het artikel zegt alleen over de opslag in een duurzaam formaat, maar stelt niet dat ook na opname in een digitaal depot met een bepaalde frequentie er een controle moet plaats vinden op de compliance van de gebruikte bestandsformaten t.o.v. de lijst van voorkeursformaten. Het verval in digitale documenten is immers groot en dus moet er tijdig geconverteerd worden.

Artikel 2.9.1. verbiedt in feite het gebruik van compressie. Veel van de bestandsformaten die ook voorkomen in de lijst van voorkeursformaten hebben een ingebouwde compressie in zich. (bijv. jpg). Van belang is dat er geen kwaliteitsverlies optreedt bij de compressie. Wellicht zijn daar andere kwaliteitscriteria voor te vinden, die het gebruik van compressie niet in de weg staan.

Artikel 2.11 geeft impliciet aan dat de conserveringshandelingen dmv conversie, migratie en emulatie niet hoeven worden vastgelegd. Het lijkt mij van belang dat alle handelingen die worden uitgevoerd op documenten goed worden gedocumenteerd, zodat altijd kan worden nagegaan welke handelingen erop zijn verricht. Misschien niet in een formele verklaring, maar wel in de eventgeschiedenis van een document of in een beheerdossier van het archief.

Artikel 3.1. stelt eisen aan de procesbeschrijving m.b.t. vervanging, maar er is geen verplichting meer voor het opstellen van een verklaring. Om toe te kunnen zien op een juiste uitvoering van het vervangingsproces is het noodzakelijk dat de handelingen worden vastgelegd, zodat ook daadwerkelijk kan worden aangetoond dat het vervangen exemplaar het nieuwe origineel is. Voor de audit geldt een toets op opzet, bestaan en werking, waarbij de archiefregeling de opzet is, de procesbeschrijving het bestaan en de vastlegging van de handelingen (logboek, verklaring etc.) de werking. Daarmee kan ook daadwerkelijk worden aangetoond dat het origineel is vernietigd en er dus een nieuw digitaal origineel is.

Artikel 4.1. Er wordt alleen gesproken over vernietiging van de documenten, maar je wilt ook dat daarbij de metagegevens (incl. indexen of verwijzingen) worden vernietigd. Stel daarom eisen aan het vernietigen van documenten inclusief de bijbehorende metadata.

Artikel 5.1. “Aan een in dit hoofdstuk opgenomen voorschrift met betrekking tot een depot gestelde eis” moet zijn “met betrekking tot een aan een depot gestelde eis”

Artikel 6.1 → “Het verantwoordelijk overheidsorgaan draagt er voor” moet zijn “Het verantwoordelijk overheidsorgaan draagt er zorg voor”

Artikel 7.1 Waarom is er geen meldplicht voor decentrale overheidsorganen? Daarvoor zou ook een meldplicht moeten gelden, waarbij deze wordt gemeld bij de gemeentearchivaris (als lokale toezichthouder) of de provinciale inspecteur (vanuit het IBT).